

Min långa väg till skriftspråket

Vad gör jag för fel tänkte jag? Jag gör mitt bästa men det blir aldrig bra. Hur kan det gå så bra för min bror, han har minsann lätt för sig. Jag har upplevt att det har varit svårt i skolan. På gymnasiet började jag tänka att det kanske är något fel, kanske jag inte pluggar tillräckligt eller är jag dum? Det tar sån tid för mig att läsa in en text. Allt känns så jobbigt. Undrar om det tar så här lång tid för andra?

Jag minns från lågstadiet att vi fick lära oss månaderna som en ramsa och sen skulle vi kunna skriva dem i rätt ordning. Det samma gällde alfabetet. Jag kommer ihåg att vi hade förhör på alfabetets ordning. Men vad hjälpte det? Jag förstod aldrig att skriftspråket stod för det talade språket. För mig fick aldrig bokstäverna något liv. Bokstäverna började aldrig tala till mig. De förblev svarta oförståeliga krumelurer på ett pappersark.

Att läsa gick sakta och knaggligt. Fröken valde nästan aldrig mig till att läsa högt. Det tyckte jag var skönt. När jag fick läsa inför klassen var det inte mer än två rader. De andra som var duktiga läsare brukade få läsa ett helt stycke. När det gällde tyst läsning kunde jag aldrig få raderna att stå stilla. När jag läste hoppade raderna och så fort jag börjat läsa och skulle byta rad hamnade jag fel i boken. Det var ingen idé att läsa. Jag gav ofta upp när vi läste i skolan. Hemma kunde jag läsa tyst ibland. Då hade jag lång tid på mig. Då kunde jag läsa om samma sak fem gånger tills jag förstod vad jag hade läst. Hemma kunde jag läsa en rad långsamt och sen titta på den igen och tänka, vad stod det? Så här kunde jag inte hålla på i skolan. Alla andra i klassen vände blad fort och då var jag också tvungen att bläddra vidare.

På mellanstadiet var vi tvungna att redovisa en bok i månaden och alla barnen läste glatt. Men jag läste bara baksidan av böckerna. Under högstadiet fick jag mycket hjälp hemma och jag bad nästan alltid min pappa att återberätta det som stod i mina skolböcker. På gymnasiet träffade jag äntligen en logoped. Du har dyslexi! konstaterade logopeden. Enligt de här testen har du steninevärde två. Hon jämförde värdet med läskunskaper hos en lågstadielev. Detta kan inte vara möjligt tänkte jag. Det här kan verkligen inte vara sant, jag är ju normal. Hon måste tagit fel. Så här försökte jag tränga bort tanken om att jag skulle vara annorlunda på något vis. Det är svårt att inse att man har svårigheter med något som är så viktigt i vårt samhälle. Att läsa och skriva förväntar man sig att alla ska kunna. Vi tar det för givet.

Efter att jag försökt tränga bort alla onda tankar började jag se fördelarna. Nu kanske jag kunde få lite hjälp i skolan och få bättre betyg.

Jag visste innerst inne att det logopeden sagt stämde. Det gjorde ont. Tankarna susade fram och tillbaka tills allt blev för jobbigt. Så stod jag och funderade utanför mottagningen. Jag försökte hålla tårarna tillbaka men det gick inte. Vad skulle hända nu? Jag kände mig ensam! Ingen var som jag. Jag hade alltså gått många år i skolan innan jag fick "domen" dyslexi. Då visste jag knappt vad ordet innebar. Ovetskap skapar rädsla och inte nog med det, att vara annorlunda när man är tonåring är skräckinjagande.

Genom bekanta till min mamma fick jag höra talas om Wittingmetoden. Jag bestämde mig för att ge metoden en chans efter att jag träffat en wittinglärare. Jag hade min nya beigea skinnkavaj på mig den dag jag var hos wittingläraren på analysamtal. Det var obehagligt att inse att jag hade så många brister. Här blev allt klart, svart på vitt såg jag framför mig fel efter fel som jag gjorde. Här kallades mina brister för läs- och skrivsvårigheter och de kunde man bli av med enligt wittingläraren. Jag fick hopp. Det var alltså varken ett hjärnfel eller någon sjukdom utan något som man kunde lära sig bara man gav ljuden och bokstäverna den tid de behövde för alla lär sig olika fort. Det är tid som behövs. Jag hade valt att börja ominlära och vi började jobba med ljudet a. Jag sa a om och om igen. Jag försökte höra ljudet och efter att jag övat många gånger brusade det inne i huvudet. Ibland viskade ljudet. Till slut hörde jag ett eko uppe i huvudet. När jag sa ljudet a kunde jag höra a i mitt huvud. Jag hade då övat 62 gånger den lektionen. Jag var lycklig. Jag var glad över att jag hade lärt mig ett ljud. Jag hade motat bort bokstavsbilden ur huvudet och ersatt den med ett ljud. Ett ljud som jag kunde sjunga på, ett ljud som jag kunde höra i texter.

Så här sa jag vid en av mina lektionsutvärderingar efter att jag startat ominläringen:

" Jag har börjat med att ljuda alfabetets bokstäver och märker själv hur jag lär mig att höra ljuden ett i taget. Jag har upptäckt och insett att jag inte kunde ljuden förut. Jag har också upptäckt skillnaden mellan hur jobbigt det kan vara att lära och hur lätt det är att kunna. Att kunna ger lyckokänslor, att lära ger känslor som är jobbiga."

Jag tyckte att ljuden var olika svåra att lära. Jag och min lärare diskuterade mycket kring ljuden och vad jag tyckte om dem för att alltid kunna välja det lättaste. De ljud som lät högt och tydligt var lättare för mig att höra och lära in. Men de ljud som ligger nära varandra var svåra att lära.

I Wittingmetoden ingår också associeringsarbete för att utveckla ordförråd och känsla för språket. Det var roligt. Jag fick veta mycket om mina ord. När man associerar lär man sig bakgrunden till sina ord. Jag har lärt mig att många av våra svenska ord är tagna från franskan och stavas därför märkligt. Jag har fått förståelse för ändelser, svåra stavningar och

dubbelteckning genom associationsövningarna. Jag har även fått större förståelse för språket och intresse för att vilja vidareutforska det.

Efter allt detta slit kunde jag alla ljuden och deras tecken och då fick jag äntligen börja läsa. Jag läste Majas häften och gick sedan direkt på Håkan Nessers bok "Kära Agnes". Nu läser jag allt. Jag läser kurslitteratur och romaner. När jag första gången skulle läsa på det "nya" sättet kände jag mig överväldigad. Jag förstod att jag var riktigt duktig på att ljuda. Jag läste orden som de var och läste ut dem precis så som de skulle läsas. Jag uppfattade betydelsen av texten och fångades av innehållet när jag ljudade mig fram. Dock är jag ingen snabbläsare än. Men jag kunde läsa och det var häftigt.

Det speciella med just ominläring är att du konstant kämpar med dig själv. Med allt du tidigare gått miste om. Jag var arg på mig själv för att jag hade missat och missförstått så mycket i skolan. Att skriva tyckte jag var enkelt och mina stavfel rättades sällan. Jag trodde därför att jag skrev helt rätt. Alla tyckte att jag skrev bra. Förr när jag inte hade ljuden till hjälp för att kunna stava hittade jag på andra system. För att kunna stava till Göteborg, tänkte jag på min farmor Göta för hennes namn kunde jag skriva. Då kunde jag konstatera att Göteborg säkert stavades på samma sätt. Samma system hade jag för bibliotek, då tänkte jag på apotek. Det måste vara samma. Den gröna skylten med vit text som sitter ovanför apoteket kunde jag se framför mig och då visste jag hur jag skulle skriva slutet av ordet bibliotek. Däremot var det alltid svårt med början eller mitten av ordet, jag brukade gissa när jag inte kunde. Alla mina stavningsknep skulle bort, de skulle bytas ut mot nya system som byggde på våra språkljud. För varje bokstav jag lärde mig kände jag mig allt duktigare, jag kände mig lycklig för att jag kunde lära mig och för att det fanns hopp.

Nu är jag student på högskolan och skriver själv mina examinationsuppgifter vilket var mitt önskemål när jag beslöt mig för att ominlära. Idag har jag inte bara nytta av ljuden jag lärt mig. Jag har på många sätt fått ett nytt tänkesätt. Jag har lärt mig sortera och prioritera och ta tid på mig. Bråttom är inte alltid det bästa. I många fall är det mycket bättre att ta tid på sig och vara noggrann. Jag blir störd när jag inte skriver snyggt. Jag väljer alltid medvetet att lära en sak i taget och göra färdigt det, innan jag startar upp något nytt. Jag hoppas att ni som läst detta inser att jag är vem som helst i samhället och problemet som jag beskriver finns i varje klassrum och på varje arbetsplats. Jag skulle önska att fler kunde få så professionell hjälp som jag har fått. Ingen är dömd till att ha läs- och skrivsvårigheter, utan hjälp finns att få.

Anonym

Utskriftvänligt
format